

## Maximos Repanellis Metropolit von Stavroupolis (1919–1991) †

von Apostolos D. Danielidis, Istanbul\*

»Γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου,  
καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς« (Ἀποκ. 2, 10)

Ἐντὸς τῆς χαρᾶς τῆς προσδοκίας διὰ τὴν ἐπαναλειτουργίαν τῆς Τροφῆς πάντων ἡμῶν Ἱερᾶς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ τῆς χαρᾶς τῶν ἑορτῶν τοῦ Ἀγίου Δωδεκαημέρου εὐρισκόμενοι,

Παναγώτατε Δέσποτα,

Σεβασμία τῶν Ἱεραρχῶν ὁμήγυρις,

πενθηφόρε τοῦ Θεοῦ λαέ,

ἐν θλίψει βαθεῖα ἠκούσαμεν τὸν ἀδόκητον θάνατον τοῦ γεραροῦ Ἱεράρχου καὶ Σχολάρχου, Μητροπολίτου Σταυρουπόλεως κυροῦ Μαξίμου.

Εἶναι ἀληθές, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι, ἀπὸ ἐνὸς καὶ πλέον ἔτους, ἡ ὑγεία τοῦ ἀποικομένου Ἱεράρχου εἶχεν ὑποστῆ κλονισμόν, ἐν τούτοις, ὡς σθεναρὸς ἀγωνιστῆς τῆς ζωῆς καὶ τοῦ πνεύματος, ἐνεφάνιζεν οὗτος ἐξωτερικῶς ἄνθρωπον καλῶς ἔχοντα. Ἐὰν δὲν ἐξηναγκάζετο ἐκ τῶν πραγμάτων εἶναι βέβαιον ὅτι οὔτε εἰς Ἀμερικὴν, οὔτε καὶ ἀλλαχοῦ παρὰ τὰς προτροπὰς ἀδελφῶν καὶ φίλων θὰ μετέβαινεν, ἀλλὰ θὰ παρέδιδεν ἑαυτὸν καθ' ὁλοκληρίαν μὲ τὴν διακρίνουσαν αὐτὸν πίστιν εἰς θεόν, εἰς τὴν πανσθενουργὸν Ἐκείνου δύναμιν, ἡ ὁποία ἰᾶται πάντας. Ἡ ἀγαπῶσα καρδία αὐτοῦ πιθανὸν νὰ ὑπέκυπτεν εἰς τὰς σχετικὰς παροτρύνσεις ἀπλῶς καὶ μόνον διὰ νὰ μὴ προκαλέσῃ ἀνησυχίαν καὶ στενοχωρίαν εἰς τὸν κύκλον τῶν προσφιλῶν του. Ἐκτοτε κατὰ καιροὺς διέκοπτε καὶ τὴν ἐρημικὴν ἐν Χάλκῃ ἐπικεφαλῆς τοῦ κατήκοντος ὡς ἡγουμένου τῆς Μονῆς τῆς Ἀγίας Τριάδος εὐθύνην του καὶ τὰ διοικητικά του ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ κατήκοντα διὰ νὰ συμβουλευῆται τοὺς θεράποντας αὐτοῦ ἰατροὺς καὶ τοῦτο χωρὶς νὰ ἀφίνη ὀπισθέν του ἀμφιβολίας ὅτι χάρις εἰς τὴν πίστιν του καὶ εἰς τὴν ἐπέμβα-σιν τῆς ἐπιστήμης θὰ ἐπανήρχετο ἐνταῦθα τελείως ὑγιὲς εἰς συνέχισιν τῆς δια-κονίας του.

Ἐσχάτως, ἐνεφάνιζε κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν του τὴν ὄψιν προσώπου εὐρώστου καὶ πλήρους ὑγείας διὰ νὰ τὴν μεταλλάσσει ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν εἰς ὄψιν

\* Die vorliegende Gedenkrede über den Metropoliten Maximos Repanellis wurde am 8. Januar 1991 im Rahmen des Beerdigungsgottesdienstes gehalten, der von S. Allheiligkeit dem Patriarchen von Konstantinopel Herrn Dimitrios und Mitgliedern der Heiligen Synode des Ökumenischen Patriarchats in der Hl. Georg-Kirche im Phanar zelebriert wurde.



ἔχοντος ἐμφανῆ τὰ σημεῖα σωματικῆς καὶ μόνον κοπώσεως, διότι οὐδέποτε ἐκάμθη ψυχικῶς, οὔτε ποτὲ ἐνεφάνισε σημεῖόν τι προδίδον ψυχικὴν κάμψιν.

Μέχρι τῆς παραμονῆς τοῦ μοιραίου μὲ τὴν χαρὰν τῶν ἡμερῶν καὶ τὴν διάθεσιν τοῦ μεταδίδειν ἀπὸ τὰς γνώσεις καὶ τὴν περίσσειαν τῆς ἀγάπης του εἰς τὰς ἀναστροφάς του ἦτο ὁ γλυκὺς Σχολάρχης τῶν παλαιῶν καλῶν ἡμερῶν τῆς λειτουργίας τῆς Σχολῆς, ὥστε οὐδεὶς νὰ φαντάζεται ἢ νὰ δύναται νὰ πιστεύσῃ ὅτι τὸ τέλος εὗρίσκετο ἐπὶ θύραις. Καὶ ὅμως ἦλθε δυστυχῶς τοῦτο τὸ ἀπόγευμα τῆς παρελθούσης Παρασκευῆς ὅλως αἰφνιδίως καὶ παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν.

Καὶ ἤδη ὁ Ἱερὸς Ἀμβων καλεῖται ὅπως ἐν ἀδραῖς γραμμαῖς σκιαγραφῆσῃ τὴν προσωπικότητα τοῦ ἐκλεκτοῦ Ἀρχιερέως, Καθηγητοῦ, Παιδαγωγοῦ τῆς νεότητος, καὶ Σχολάρχου.

\*\*\*

Ὁ Σταυρουπόλεως Μάξιμος, κατὰ κόσμον Στυλιανὸς Ρεπανέλλης, ἐγεννήθη τὸ ἔτος 1919 εἰς τὴν Βατούσαν τῆς Μυτιλήνης, ἀπὸ τὸν ἀργότερον εἰς τὰς τάξεις τοῦ ἱεροῦ κλήρου εἰσελθόντα Οἰκονόμον Ἀντώνιον Ρεπανέλλην, καὶ τὴν Ἀναστασίαν, τὸ γένος Μιχαηλίδου.

Ἐξαετῆς παῖς ἦλθε μετὰ τῆς οἰκογενείας του εἰς τὴν Πόλιν μας, ὅπου καὶ διήκουσε τὰ πρῶτα γράμματα. Τὰ πρῶτα δύο ἔτη τῶν γυμνασιακῶν του σπουδῶν ἐφοίτησεν εἰς τὴν Μεγάλην τοῦ Γένους Σχολὴν (1935–1937) καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰσῆλθεν εἰς τὴν γεραρὰν Θεολογικὴν Σχολὴν τῆς Χάλκης (1937), ἐξ ἧς καὶ ἀπεφοίτησε τὸ 1944 ὑποβαλὼν τὴν ἐναίσιμον ἐπὶ πτυχίῳ διατριβὴν »Ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὡς ἱστορικὸν πρόσωπον καὶ ἡ ἀρνητικὴ κριτικὴ«. <sup>1</sup>

Τὴν 22αν Ὀκτωβρίου 1944 ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ τοῦ Ἀγίου Νικολάου Γαλατᾶ ἐχειροτονήθη διάκονος ὑπὸ τοῦ Γέροντός του Χαλκηδόνο Μαξίμου (μετέπειτα Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου), οὗτινος καὶ ἔλαβε τὸ ὄνομα κατὰ τὴν χειροτονίαν αὐτοῦ. Εἰς τὴν εἰρημένην μεγαλόνυμον τότε Κοινότητα ὑπηρετήσε μέχρι τὸ 1946, ὅπου καὶ διεκρίθη διὰ τε τὴν καλλιφωνίαν του, τὴν ἐπίδοσίν του εἰς τὸ θεῖον κήρυγμα καὶ διὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ τομέως τῆς ὀργανωμένης ἐν αὐτῇ φιλανθρωπίας. Τὸ ἔτος 1946 ἐπὶ τῆς πατριαρχείας τοῦ ἀοιδίμου Γέροντός του προσελήφθη εἰς τὸν Πατριαρχικὸν Ναόν, παραμείνας ἐν τῇ θέσει ταύτῃ μέχρι τοῦ 1948.

Εἴτα, ἀποσταλὲς ὡς ὑπότροφος τῆς Ἐκκλησίας εἰς Λουβαίνην τοῦ Βελγίου ἐσπούδασε φιλοσοφίαν ἐπὶ τριετίαν, μετὰ δὲ τῶν ἐτῶν 1948–1951, παρακολουθήσας συνάμα καὶ μαθήματα ψυχολογίας. Κατὰ τὴν ἐκεῖσε παραμονὴν του ἐξυπνέρεται καὶ τὰς θρησκευτικὰς ἀνάγκας τῶν ὁμογενῶν τοῦ Βελγίου, λειτουρ-

<sup>1</sup> Σταυρίδου Βασιλείου, Ἡ Ἱερὰ Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Χάλκης, Σχολάρχαι Μάξιμος Ρεπανέλλης, Ἀρχιμ., Μητρ. Σταυρουπόλεως, Ἰουλ. 1955, Θεσσαλονίκη 1988, σ. 327.



γῶν ὡς διάκονος καὶ κηρύττων εἰς τοὺς ὀρθοδόξους ἑλληνικοὺς ναοὺς τῶν Βρυξελλῶν καὶ τῆς Ἀμβέρσης.

Συμπληρώσας τὰς σπουδὰς τοῦ ἐπανεκάμψεν ἐνταῦθα, τὸν δὲ Ὀκτώβριον τοῦ ἔτους 1951 διωρίσθη ὑπὸ τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου καθηγητῆς ἐν τῇ εἰρημένη τροφῇ Σχολῇ, διδάσκων ἔκτοτε τὴν Ἱστορίαν τῆς φιλοσοφίας καὶ τὴν φιλοσοφικὴν καὶ χριστιανικὴν ἠθικὴν. Παραλλήλως ἀνακυψάσης ἀνάγκης ἐδίδασκεν ἐπὶ τι διάστημα καὶ εἰς τὸ γυμνασιακὸν τμήμα τῆς Σχολῆς τὰ μαθήματα τῶν θρησκευτικῶν, τῆς ψυχολογίας καὶ τῆς εἰσαγωγῆς εἰς τὴν φιλοσοφίαν.

Ἀκολουθῶς, τῇ 6ῃ Αὐγούστου 1952 ἐχειροτονήθη ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Σάρδεων Μαξίμου εἰς Πρεσβύτερον ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ, ἐν τῷ ὁποίῳ καὶ τοῦ ἀπενεμήθη ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρου τὸ ὁφίκιον τοῦ Ἀρχιμανδρίτου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου.

Μετὰ τὴν ὑποβολὴν τῆς παραιτήσεως ἐκ τῆς σχολαρχίας τῆς Σχολῆς τοῦ Μητροπολίτου Ἰκονίου Ἰακώβου, ὁ Ἀρχιμανδρίτης Μάξιμος Ρεπανέλλης κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1955 διωρίσθη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Σχολάρχης εἰς διαδοχὴν αὐτοῦ.

Κατὰ τὴν συνοδικὴν συνεδρίαν τῆς 7ης Φεβρουαρίου 1961 ἐξελέγη οὗτος παμψηφεί τιτουλάριος Μητροπολίτης Σταυρουπόλεως καὶ ἐχειροτονήθη εἰς Ἀρχιερέα κατὰ τὴν τελεσθεῖσαν ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς Ὁρθοδοξίας τοῦ αὐτοῦ ἔτους, Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν Θεῖαν Λειτουργίαν (26 Φεβρουαρίου 1961). Τὴν 6ην Σεπτεμβρίου τοῦ 1965 οὗτος ἀνυψώθη εἰς ἐν ἐνεργείᾳ Μητροπολίτην τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου διατηρήσας τὸν αὐτὸν τίτλον. Κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1971 ὁ ἀείμνηστος, ἐδοκίμασε λύπην πολλὴν ἐπὶ τῇ, κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος, ἀναστολῇ τῆς λειτουργίας τῆς ἥς οὗτος προΐστατο Σχολῆς.

Κατὰ τὴν δεκαεξαετῇ σχολαρχίαν τοῦ εἰσηγήσει αὐτοῦ ἐξετελέσθησαν ὑπὸ τῶν ἐκάστοτε Ἐφορειῶν τῆς Σχολῆς ἔργα ἐν αὐτῇ, τὰ ὁποῖα τὴν ἀνέδειξαν εἰς ἐκπαιδευτικὸν ἴδρυμα ἐφάμιλλον τῶν ξένων.

Κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1972 ἅμα τῇ ἀνόδῳ τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Δημητρίου τοῦ Α' εἰς τὸν Πάνσεπτον Οἰκουμενικὸν Θρόνον ἀνασυγκροτηθείσης τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ἐκλήθη καὶ οὗτος πάρεδρον μέλος αὐτῆς διατηρήσας τὴν θέσιν ταύτην μέχρι τῆς τελευτῆς αὐτοῦ.

Ὡσαύτως, διετέλεσε Πρόεδρος καὶ μέλος πολλῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν τοῦ Πατριαρχείου καὶ ἐξεπροσώπησε τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν ἐπαξίως μέχρις ἐσχάτων εἰς διαφόρους Ἐξαρχίας, ἀποστολάς καὶ συνέδρια.



Οἱ ἐνταῦθα καὶ οἱ ἀπανταχοῦ γῆς ἀπόφοιτοι τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης τῆς τελευταίας τριακονταετίας, Ἱεράρχαι, κληρικοί, καθηγηταὶ καὶ λοιποὶ ἀπόφοιτοι αὐτῆς φέρουν ἐγκεχαράγμενην ἐν τῇ καρδίᾳ των τὴν γλυκεῖαν φυσιογνωμίαν τοῦ Σχολάρχου των, ὁ ὁποῖος, σὺν τοῖς ἄλλοις, τοὺς ἐδίδασκε τὴν ἀφοσίωσιν πρὸς τὴν παράδοσιν τοῦ Γένους καὶ τῆς Σχολῆς καὶ τὴν ἀπεριόριστον ἀφοσίωσιν πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν. Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἡ παρουσία ἀρκετῶν ἐξ αὐτῶν εἶναι τρανὴ μαρτυρία τούτου.

Ἦδη ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ διορισμοῦ του ὡς Σχολάρχου ὁ Ἀρχιμανδρίτης Μάξιμος μὲ ἐνθουσιασμόν κατέβαλε πολλὰς προσπάθειάς διὰ νὰ ἐμφυσησῇ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν νεαρῶν ἱεροσπουδαστῶν πρωτίστως τὸν φόβον Θεοῦ, ὁ ὁποῖος εἶναι καὶ ἀρχὴ τῆς σοφίας, κατὰ τὸν ψαλμωδόν.

Κατόπιν, ὑπέδειξεν εἰς αὐτοὺς τὸν κατάλληλον τρόπον ζωῆς, τὸν προσιδιάζοντα εἰς τὸν χριστιανόν, παρέχων ἑαυτὸν ὑπόδειγμα διὰ τῆς ἐφαρμογῆς ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ τοῦ κώδικος πίστεως καὶ ἠθικῆς τοῦ χριστιανισμοῦ. Οὐδεὶς ἤμπορεῖ νὰ ἀμφισβητήσῃ τὸ παράδειγμα τὸ ὁποῖον παρῆχε καὶ τὴν ἐπίδρασιν τὴν ὁποίαν ἡσκει ὁ Σχολάρχης ἐπὶ τῶν ἱεροσπουδαστῶν ὡς πρόσωπον ἐνάρετον, σκεπτόμενον πάντοτε τὸ ἀγαθόν, αὐστηρὸν ἀλλὰ καὶ εὐπροσήγορον καὶ πρόθυμον νὰ δίδῃ τὴν ἄφεσιν εἰς τοὺς πταίοντας. Ὡς ἀκαδημαϊκὸς διδάσκαλος, καθ' ἃ ἀναφέρει Ἱεράρχης ἐκ τῶν παλαιῶν μαθητῶν του, ἐδίδασκε τὴν ἀγάπην, τὴν βαθυτέραν ἐννοίαν τῆς ἀρετῆς, τῆς ἀληθείας, τῆς ἐλευθερίας, τοῦ καθήκοντος, τῆς αὐτοθυσίας καὶ τῆς δικαιοσύνης.<sup>2</sup>

Τοὺς ἔμαθε νὰ προβληματίζωνται, νὰ ἀγωνίζωνται καὶ νὰ δραματίζωνται, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀπαραίτητα δι' ἓνα κληρικὸν καλούμενον νὰ ἐπιτελέσῃ ἔργον κοινωνικόν, ἔργον σωτηρίας τῶν ψυχῶν.

Οὗτος ἐνεκαίνιασε τὸ σύστημα τοῦ διαλέγεσθαι μεταξὺ διδασκόντων καὶ διδασκομένων, ἐνέκυπτεν εἰς τὰ προβλήματα τῶν νέων ὁμαδικῶς καὶ ἐνὸς ἐκάστου ἰδιαιτέρως καὶ ἡγρύπνει διὰ νὰ εὕρισκῃ τὰς πλέον λυσιτελεῖς λύσεις εἰς αὐτά.

Ἐξῆ διὰ νὰ προσφέρῃ τὰς ὑπηρεσίας του εἰς τὴν Σχολὴν καὶ ὅχι διὰ νὰ ἀντλήῃ προσωπικὴν αἴγλην ἐξ αὐτῆς. Διὰ τοῦτο, ὅταν τὰ πράγματα τὸ ἐπέβαλον, δὲν ἐδίσταζε νὰ τὴν φυλάσῃ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἀντικαθιστῶν τοὺς πάντας, ἐφ' ὅσον τοῦτο ἐπεβάλλετο ὑπὸ τῶν περιστάσεων.

Ἰδιαίτερον μέλημά του ἦτο νὰ κάμνῃ ὀρθὴν ἐπιλογὴν τῶν προσοντούχων καὶ καταλλήλων διὰ τὴν ἱερωσύνην προσώπων, ἐπιδιώκων τὴν πραγματοποίησιν

<sup>2</sup> Μητροπολίτου Περιστερίου Χρυσοστόμου (Γερασίου Σ. Ζαφείρη), Ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Χάλκης, (Ἀναμνήσεις-Βιώματα-Ὁραματισμοί), Ἀθῆναι 1986, σ. 200.



τοῦ προορισμοῦ τῆς Σχολῆς ὅπως προετοιμάζη στελέχη διὰ τὸν ἱερὸν κλῆρον, διὰ τὴν συνέχισιν τῆς ἱερᾶς ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας.

Τὰ περιστοιχοῦντα κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην τὴν σορὸν τοῦ πνευματικᾶ αὐτοῦ ἀναστήματα κοσμοῦν τὴν ἐκκλησίαν πανταχοῦ ὅπου ἀνετέθη εἰς αὐτὰ ἐκκλησιαστικὴ διακονία καὶ φέρουν ἐπαξίως τινὰ ἐξ αὐτῶν τὸ ὄνομα τοῦ Γέροντός των κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ ἰδίου. Ἀλλά, γενικῶς, οἱ κατέχοντες σήμερον ὑψηλὰς θέσεις ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τιμῶντες τὴν διακονίαν αὐτῶν καὶ τιμώμενοι ὑπὸ τῶν κατὰ τόπους χριστιανῶν ἀποτελοῦν τὴν φάλαγγα τῶν ἀποφοίτων τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης, οἱ ὅποιοι Σχολάρχην, πνευματικὸν πατέρα καὶ ὁδηγὸν των ἐν Χριστῷ, εἶχον τὸν ἀείμνηστον Σταυρουπόλεως Μάξιμον.

Ἡ σύνεσις καὶ ὁ μειλίχιος χαρακτήρ του συνετέλει εἰς τὴν ἀγαστὴν ἐν πᾶσι συνεργασίαν τῶν καθηγητῶν τῆς Σχολῆς, οἱ ὅποιοι ἀπέδωσαν κατὰ τὴν περιόδον του πνευματικοὺς καρπούς, ἀξίους τῆς παραδόσεως τῆς Σχολῆς καὶ ἱκανοὺς ὅπως συνεχίσουν τὴν παράδοσιν αὐτὴν ἀπαραμείωτον καὶ ὑψηλοῦ μορφωτικοῦ ἐπιπέδου ἐντὸς μιᾶς συνεχῶς μεταβαλλομένης κοινωνίας.

Πρὸς τοῖς ὡς ἄνω, τὸ πατρικὸν ἐνδιαφέρον τοῦ ἀειμνήστου ἐπεξετείνετο καὶ εἰς τὴν μεταπτυχιακὴν περίοδον τῶν ἱκανῶν δι' ἀνωτέρας σπουδᾶς ἀποφοίτων αὐτῆς, τὰς ὁποίας ἐξησφάλιζε διὰ καταλλήλου εἰσηγήσεως τοῦ ἰδίου καὶ τοῦ Καθηγητικοῦ Συλλόγου πρὸς τὴν ἐκάστοτε Ἐφορείαν τῆς Σχολῆς καὶ δι' αὐτῆς πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν.

Ἦτο κάτοχος καὶ ἄριστος χειριστὴς τῆς πατρῴας γλώσσης, ἔχων τὴν ἱκανότητα τοῦ μεταδίδειν τὰς σκέψεις του τὰς φιλοσοφικὰς, μὲ ἀπλότητα καὶ σαφήνειαν καὶ ἐπαγωγὸν διδασκαλίαν. Ἡ εὐγένεια τῆς ψυχῆς του ἀντενάκλα εἰς τὸν προφορικὸν καὶ γραπτὸν του λόγον, ὁ ὁποῖος ἐστερεῖτο πολεμικῆς καὶ ἦτο μεστὸς ἀγάπης.

Ἡ μετ' αὐτοῦ ἀναστροφὴ ἦτο μία ἰδιαιτέρα εὐχαρίστησις, διότι προσεπάθει νὰ χαριτολογῇ, νὰ ἐπαινῇ, νὰ εὐρίσκη λόγους εὐχαριστίας ἀκόμη καὶ διὰ τὰ μικρὰ καὶ νὰ μὴ κουράζη, κάτι τὸ ὁποῖον σπανίως συμβαίνει μὲ ὅσους ἀσχολοῦνται μὲ τὴν αὐστηρὰν ἠθικὴν καὶ τὴν πολὺπλοκον φιλοσοφίαν.

Ἐν ἐνὶ λόγῳ, ἀπέφευγεν εἰς τὴν ζωὴν τὴν ἀκαμψίαν καὶ δυσκαμψίαν, ὅσον καὶ τὴν στεῖραν κριτικὴν.

Ἡγωνίζετο συνάμα καὶ ἔδιδε τὸν καλύτερον ἑαυτόν του διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῶν ἀνατιθεμένων αὐτῷ ἐκάστοτε ἀπὸ μέρους τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας ὑπευθύνων ἀποστολῶν.

Ὑπῆρξεν ἀφωσιωμένος εἰς τὴν ιδέαν τοῦ Ἀγίου Ὅρους καὶ ἐξυπηρέτησε τοὺς ἱεροὺς σκοποὺς τοῦ Ἀγιωνύμου Τόπου μὲ πολλὴν εὐλάβειαν πρὸς τὸν μοναχισμόν καὶ τὰς πνευματικὰς αὐτοῦ ἐπιδιώξεις.



Ἐξ ἄλλου, ὡς χαρακτηρ ὑπῆρξε τίμιος ἐν παντὶ καὶ πάντοτε προασπιζόμενος μετὰ πάθους τὰ ἱερὰ συμφέροντα τῆς Ἐκκλησίας, τὰ ὁποῖα καὶ ἔθετεν ὑπεράνω ὅλων.

Ἦτο αὐστηρός, ἀκριβὴς καὶ δίκαιος πρὸς πάντας, ἰδιαιτέρως πρὸς τὰ πνευματικά του τέκνα, ἐπιδιώκων ὅπως εἶναι ἄψογος καὶ μὲ ὀρθὴν τοποθέτησιν πνευματικὸς πατήρ, ἀδιαφορῶν ἐὰν τοῦτο, ἐνδεχομένως θὰ ἐδημιουργεῖ εἰς αὐτὰ πικρίαν, ἴσως καὶ ἀπογοήτευσιν, καὶ τοῦτο διότι ἐτοποθέτει εἰς τὴν ζωὴν τὰ πνευματικὰ καὶ αἰώνια καὶ μένοντα ὑπεράνω τῶν ἐφημέρων, τῶν ἀπατηλῶν, τῶν φθαρτῶν.

Ὑπῆρξε, σὺν τοῖς ἄλλοις, καὶ καλὸς γνώστης καὶ ἱκανὸς ἐκτελεστῆς τῆς πατρῴας ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς καὶ ἔψαλλε πολλάκις ἐμμελῶς μόνος αὐτὸς τὰς ἱερὰς ἀκολουθίας ὅταν τοῦτο ἐπεβάλλετο, τῶν Κυριακῶν, τῆς Μ. Ἑβδομάδος καὶ τοῦ Ἁγίου Δωδεκαημέρου ἐν τῷ ναϊδρίῳ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῆς Ἁγίας Τριάδος Χάλκης, τῆς ὁποίας μέχρι ἐσχάτης του ἀναπνοῆς ὑπῆρξεν ἡγούμενος καὶ ἀγρυπνος φρουρός.

Ἡ εὐρυμάθεια καὶ τὸ εὐπροσήγορον τοῦ χαρακτηῖρος του ἐξετιμῶντο πολὺ ἀπὸ μέρους τῶν ἀνθρώπων τῶν γραμμάτων, ἡμετέρων καὶ ξένων, ἐν Ἀμερικῇ, Εὐρώπῃ καὶ Αὐστραλίᾳ.

Ἀλλὰ τί νὰ εἰπῶμεν καὶ διὰ τὴν κρυφίως καὶ συνεχῶς ἀσκουμένην ὑπ' αὐτοῦ ἐλεημοσύνην, ἥ ὁποία ἀπετέλει δι' αὐτὸν πηγὴν ἀνεκκλαλήτου χαρᾶς; Αὐτὸ θὰ μαρτυροῦν οἱ πτωχοὶ ἐκ τῶν σπουδαστῶν τῆς Σχολῆς, οἱ ὁποῖοι εὐηργετοῦντο ἀπὸ τὸ προσωπικόν του βαλάντιον χωρὶς νὰ αἰσθάνωνται ὅτι μειοῦται ἡ ἀξιοπρέπειά των ἔναντι τῶν συσπουδαστῶν των.

Καὶ τὰ φιλόανθρωπα ταῦτα αἰσθήματά του δὲν περιορίζοντο οὔτε μέσα εἰς τοὺς τοίχους τῆς Σχολῆς, οὔτε εἰς τὸν μικρὸν χώρον τῆς Χάλκης, ἢ τὸν εὐρύτερον τῆς Πόλεως μας, ἀλλ' ἐπεξετείνοντο ἔτι περαιτέρω καὶ εἰς ἄλλους χώρους ὅπου μετέβαινεν ἐκεῖνος καὶ ὅπου διεπίστωνε ὅτι ὑπῆρχεν ἀνάγκη καὶ αὕτη ἔπρεπε νὰ ἀντιμετωπισθῇ.

Ἠγάπησεν ἰδιαιτέρως τὴν ἐνταῦθα Ὁμογένειαν, τὴν ὁποίαν ὑπηρέτησεν ἀπὸ τὴν ἐπομένην τῆς τοποθετήσεώς του ὡς Διακόνου ἐν τῇ Κοινότητι Γαλατᾶ. Ἡ ἐνταῦθα Ὁμογένεια ἔτρεφε πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ ἀειμνήστου ἰδιαιτέραν ἐκτίμησιν καὶ σεβασμόν, προσιδιάζοντα εἰς Ἀρχιερεᾶ ἀκεραίου χαρακτηῖρος, εὐγενῆ καὶ εὐαίσθητον ἄνθρωπον.

Συνισταμένη τῶν ἀρετῶν του ὡς διανοουμένου, ὡς Ἱεράρχου, καὶ ὡς ὑπευθύνου λειτουργοῦ τῆς ἀνωτέρας ἐκπαιδεύσεως εἶναι ἡ διοικητικὴ του ἱκανότης, ἡ ὁποία ἐκφαίνεται ὡς ἐτοιμότης σκέψεως, ψυχραιμία ἐν τῇ λήψει ἀποφάσεων, εὐφυΐα εἰς τὰς κρίσεις, καὶ ἀνησυχία δημιουργικὴ διὰ τὸ μέλλον, τὰ ὁποῖα σπανίως συναντῶνται εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον.

\*\*\*



Ἀείμνηστε Σχολάρχα,

Κατὰ τὴν ἱερὰν ταύτην στιγμήν τῆς ἐξοδίου ἀκολουθίας Σου, Σὲ προπέμπουν ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης καὶ οἱ ἀδελφοὶ συνεργάται Σου ἐν τῇ Ἀγίᾳ καὶ Ἱερᾷ Συνόδῳ.

Ὁ Μητροπολίτης τῆς ἰδιαιτέρας πατρίδος Σου, τὴν ὁποίαν ἐτίμησες, ἐκ τῶν μαθητῶν Σου καὶ Αὐτός, οἱ κατηξιωμένοι μὲ τὸν ἀρχιερατικὸν βαθμὸν καὶ οἱ λοιποὶ κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ ἀπόφοιτοι τῆς Σχολῆς, παριστάμενοι ἐνταῦθα καὶ οἱ ἐν ἀπάσῃ τῇ δεσποτείᾳ Κυρίου, οἱ προσφιλεῖς οἰκεῖοι Σου καὶ ὅλοι ὅσοι ἤλθον νὰ ἀσπασθοῦν τὸ τίμιον σκῆνος Σου καὶ νὰ Σὲ ἀποχαιρετίσουν εἰς τὸ ταξείδιον τῆς αἰωνιότητος.

Δι' ὅλους μας ὑπῆρξες ἓνας πνευματικὸς πατὴρ ἀπὸ τοὺς ὀλίγους, μία ὀλοκληρωμένη προσωπικότης, ἓνας ἀγωνιστὴς τοῦ καλοῦ ἀγῶνος. Ἐν τῷ πρὸς Σου χάνομεν τὸν κατ' ἐξοχὴν Χαλκίτην τῶν τελευταίων δεκαετιῶν, διότι ἡ ζωὴ Σου συνυφάνθη μὲ τὴν ἰδίαν τὴν Σχολήν, τὴν Ἱερὰν τῆς Χάλκης, τὴν αἰωνόβιον Μονὴν τῆς Ἀγίας Τριάδος. Ὑπῆρξες καὶ τῶν δύο ὁ σταθερὸς καὶ ἀκλόνητος φρουρός. Ἐζησας τὰς καλὰς τῶν ἡμέρας, ἀλλὰ καὶ πολλὰς ἡμέρας στενοχωριῶν καὶ θλίψεων ἐν αὐταῖς. Ἡ ζωὴ Σου ὑπῆρξεν ἐν ἀνοικτὸν βιβλίον δραματιστοῦ, ἐκτελεστοῦ καὶ ὁδηγοῦ τῆς πίστεως καὶ τοῦ καθήκοντος.

Ἐν τῇ ἐλπίδι ὅτι τὸ μέγα Σου ὄνειρον νὰ ἐπαναλειτουργήσῃ ἡ Σχολὴ τῶν μόχθων καὶ τῶν θυσιῶν Σου θὰ πραγματοποιηθῇ ἐν οὐ μακρῷ μέλλοντι καὶ ὡς τελευταῖον »Χαῖρε«, δέξου τὴν εὐχὴν μας ὁ Κύριος νὰ εἰσακούσῃ τὴν προσευχὴν Σου καὶ τὸ μνημόσυνόν Σου νὰ εἶναι ἡμέρα τῆς ἐπαναλειτουργίας της.

Ἀναπαύου πλέον ἡσυχος εἰς τὸν τάφον τῶν ἀγαπητῶν Σου γονέων μέσα εἰς τὴν θαλπωρὴν τῆς ἀγάπης των.

Ἐτίμησας τὴν ἐκθρέψασάν Σε Σχολήν, τὴν Ἀγίαν τοῦ Χριστοῦ Μεγάλην Ἐκκλησίαν καὶ τὴν λευϊτικὴν Σου οἰκογένειαν.

Αἰωνία Σου ἡ μνήμη.